

Polder, Pier en Gooimeerkust

Sytze Poelstra

zwarte ibis

Hugo Weenen

grutto

Paul van der Poel

tureluur

Paul van der Poel

Op 21 april jl. nam ik deel aan een excursie met een aantal kennissen in het Eempoldergebied, geleid door een gids van Natuurmonumenten. Hieronder volgt een korte impressie.

Vanuit de Theetuin in Eemnes lopen we naar de Meentweg en van daar de Meentdijk op, de grens tussen het Eempoldergebied en de Blaricumse Oostermeentpolder.

Daar vandaan zijn beide gebieden goed te overzien en krijgen we al snel de bekende weidevogels als Kievit, grutto, scholekster en tureluur in het vizier. Ook kleine zangers, waaronder rietgors en rietzanger zijn te zien en te horen, de laatste zelfs in

balts/zangvlucht. Verder geven graspieper en gele kwikstaart blijk van hun aanwezigheid.

Tevens laten de bergeend, de krakeend en de slobbeend zich zien. Opeens ontstaat er enige opwinding binnen de excursiegroep.

"Een ibis!" wordt er geroepen en inderdaad, duidelijk zichtbaar en op tamelijk geringe afstand vliegt er een heilige ibis langs. De gebogen snavel en zwarte nek, een wit lichaam en de zwarte achterrand van de vleugels vallen iedereen op.

Terug bij de Theetuin worden wij verwelkomd door twee ooievaars op het nest, die daar uitbundig aan het kleppen zijn. Maar het is vooral de heilige ibis waarover nog lang wordt nagepraat en ik herinner mij, dat deze soort ook gedurende een aantal weken in oktober 2016 in het Eempoldergebied werd waargenomen.

Twee dagen later bevind ik mij op het grote parkeerterrein bij de Huizer Pier. Plotseling gaat er een vlucht eenden van diverse pluimage de lucht in en dan is het zaak attent te zijn op het verdere buitengebeuren. Een grote roofvogel komt aanvliegen en cirkelt enige tijd boven het gebied. Mooi zijn de brede bruine vleugels, de forse kop en de helderwitte staart te zien. Inderdaad, een zeearend, een fraai adult exemplaar! De vogel cirkelt allengs hoger en wordt een stipje, maar duidelijk is te zien dat hij tenslotte in ongeveer oostelijke richting verdwijnt.

Op 26 april een fietstochtje door de Gooise noordflank. Het is redelijk zonnig weer maar wel waait het stevig en het valt op hoe stil het

in het bos is, afgezien dan van de wind in de boomtoppen, maar de meeste vogels zwijgen. Alleen aan de randen van het bos, dichterbij de bebouwing zijn wat zingende merels te horen. Later, aan de kust van het Gooimeer, komt daar verandering in. Niet één maar zelfs twee nachtegalen zitten daar hevig hun best te doen en bij de beste zanger van die twee blijf ik geruime tijd luisteren.

Dan valt me tussen al dat nachtegalengeweld opeens een totaal andersoortige zang op, die ik zou willen omschrijven als: 'tie' (1 keer) 'tsetsepetsewie'. Deze laatste strofe wordt drie keer herhaald, waarna de vogel enige tijd zwijgt. Even later hetzelfde geluid en ik begin te vermoeden dat ik hier met een Cetti's zanger te maken heb; een derde keer weer dat geluid, een tamelijk luide zang! De vogel zelf blijft onzichtbaar, een kenmerkende eigenschap van de soort. Thuisgekomen even het wereldwijde web opgezocht om te zien of ik het bij het rechte eind heb; op YouTube is een filmpje te vinden met prachtig beeld en geluid van deze soort.

Mijn omschrijving van de zang is wat de klank betreft misschien niet honderd procent nauwkeurig, maar het is dan ook bij veel kleine zangertjes een lastig karwei om hun klanken in leesbare taal weer te geven (wel eens geprobeerd bij een tuinfluiter...). De bovenstaande omschrijving kan echter wel een aanknopingspunt zijn om de soort te kunnen onthouden. Wellicht belangrijker, de dynamiek en structuur van de zang, de enkele noot, dan een heel korte pauze en dan de driemaal herhaalde strofe. Dit komt aardig overeen met de meest gehoorde zang in genoemd filmpje. Enkele malen werd de tweede of derde herhaling door de vogel achterwege gelaten, zoals bij latere waarnemingen bleek.

Sommige Cetti's hebben trouwens geheel eigen varianten bedacht op die zang. Ook dat is in het filmpje terug te horen. Als de vogel echter vasthoudt aan zijn 'standaardrepertoire' is hij niet moeilijk te herkennen. Een complicatie is echter, dat hij de gewoonte heeft na een zanguitbarsting weer minutenlang zijn snavel te houden. Enig geduld strekt hier dan ook tot aanbeveling.

Omdat ik dit een interessante waarneming vond, besloot ik om deze kleine zanger enige tijd in de gaten te houden en bezocht de

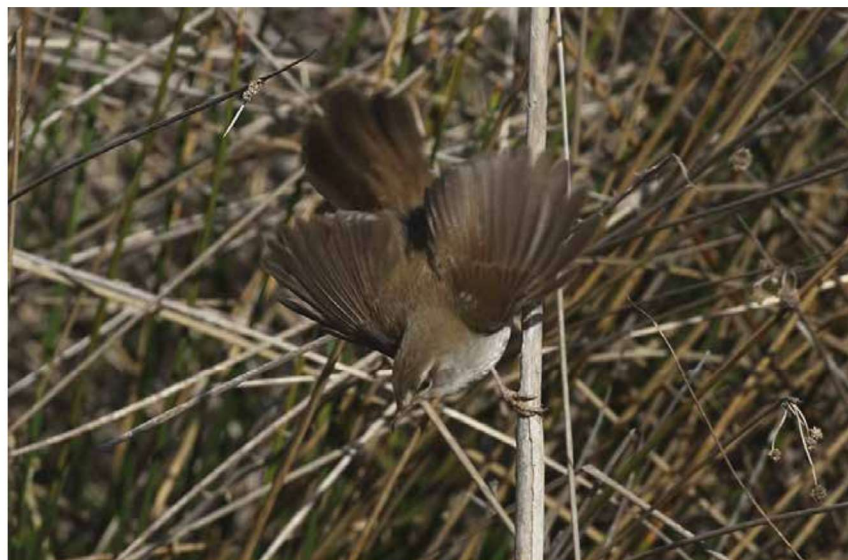
waarnemingsplek nog dertien keer, tot ongeveer medio juni 2018.

In het tijdsbestek van ongeveer een uur liet de vogel tot wel twaalf keer zijn opvallende zang horen, wel met wisselende frequentie. Soms werd hij tien,

krakeenden

Paul van der Poel

cetti's zanger

Paul van der Poel

acht, zes of vier keer gehoord en de laatste keer slechts één keer in dat uur. De zangfrequentie nam dus in de loop van de tijd wel aanzienlijk af. De zangpauzes van de vogel werden prima opgevuld met het nachtegalengezang, het tuinfluitergeprevel, en de mooie balts- en zangvluchten van een grasmus ter plaatse en de langs vliegende en roepende koekoeken!

Soms waren er op het Gooimeer ook nog groepjes krooneenden waar te nemen of een passerende grote zilverreiger. Een ander hoogtepunt was, dat er op 18 mei een zeearend over de waarnemingsplaats vloog. Minutenlang bleef hij boven het gebied cirkelen en won daarbij aan hoogte alvorens in oostelijke richting te verdwijnen.

Maar het meest magisch was toch de aanwezigheid van die kleine onzichtbare druktemaker, de Cetti's zanger!

De nieuwsbrief van onze Vogelwerkgroep van 17 juni sloot dan ook mooi aan op het bovenstaande met de melding dat deze soort in ons werkgebied dit voorjaar niet minder dan dertien territoria heeft ingenomen, waaronder die plek ter hoogte van de Eukenberg aan de Gooimeerkust! ■

In Memoriam Jan van Dijk

Paul Keuning

Op 1 april 2018 is op 92-jarige leeftijd -na een kortstondig ziekbed- Jan van Dijk overleden. Jan was erelid van onze vereniging. In 1967 was hij samen met Jan Bos initiatiefnemer bij de oprichting van onze Vogelwerkgroep. De twee Jannen kenden elkaar in 1966 nog niet toen ze toevallig samen op de dijk bij Muiden door hun verrekijkers stonden te turen naar vogels. Ze raakten aan de praat, vooral ook over de bedreigingen, die van vele kanten het leven van vogels moeilijk maakte. "Daar moeten we samen met alle vogel- en natuurliefhebbers wat

aan doen". Hier waren ze het gauw over eens. Jan Bos, journalist bij de Gooi- en Eemlander, plaatste een artikel in zijn krant, een oproep waar begin '67 meteen al tientallen vogelliefhebbers op af kwamen: het begin van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken. Jan Bos was daar wegens zijn werk zelf niet bij aanwezig. Jan van Dijk werd onze eerste voorzitter en ook coördineerde hij 10 jaar lang de vogeltelling in Flevoland. Zuidelijk Flevoland was nog een onbegaanbaar gebied met drijfzand en onafzienbare velden met de

geelbloemige moerasandijvie. Dit kilometers grote moeras, waar geen mens zich in waagde, was een eldorado voor de vogels. Een greep uit de waarnemingen: grote sterns, zwarte sterns en dwergsterns, alle reigersoorten, vijftienduizend kemphanen, oeverlopers en zelfs de Temmincks strandlopers waren te zien op plekken, waar het zwart zag van de muggen. En was er hout nodig voor de torenvalkenkasten? "Kom maar even langs bij Philips Duphar in Weesp" zei Jan, die daar werkte. Daar konden Jelle Harder en anderen door bemiddeling van Jan van Dijk wel wat houten kistjes meenemen. Die kistjes hadden gediend als verpakking voor apparatuur.

Jan zijn grote liefde ging in de eerste plaats uit naar zijn in 1994 overleden vrouw Maria en zijn kinderen. Op de tweede plaats kwamen de planten en de bloemen en daarna de vogels, die hij rond zijn huis tegenover molen 'De Vriendschap' in Weesp tot op het laatst van voer voorzag. Fijn dat Dick Jonkers en Jelle Harder op het laatste moment toch bij de rouwplechtigheid aanwezig konden zijn en nog kort herinneringen hebben opgehaald uit Jan zijn vogelverleden. We wensen Jan zijn kinderen en kleinkinderen sterkte bij het verlies van de spil uit hun familie.